

Magyar nyelv és irodalom

5-8.évfolyam

A helyi tanterv alapját képező kerettanterv:

Kerettanterv az általános iskola 5-8. évfolyama számára – Magyar nyelv és irodalom 5-8. évfolyam

Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló az 5/2020. (I.31.) Korm. rendelet, amely a 110/2012. (VI. 4.) Korm. rendelet módosításaként kerül bevezetésre.

6/2014. (I. 29.) EMMI rendelete 8. § 7(a) §-a: alapján a magyar nyelv és irodalom tantárgyat magyar nyelv és irodalom tantárgyra bontjuk

1. TANTÁRGYI BEVEZETŐ

Az alapfokú képzés második szakaszában, az 5–8. évfolyamon, a nevelésnek-oktatásnak többszörös feladata és célja van:

- cél, hogy a diákok megértsék a nemzet, a szűkebb közösség és az egyes ember kapcsolatát. Megismerjék kultúrájukat, annak gondolati, erkölcsi tartalmait, esztétikai értékeit. Ennek révén szellemileg és érzelmileg is kötődjenek ahhoz. Korosztályuknak megfelelően tudják értelmezni múltjukat, jelen környezetüket, önmagukat. A tanulókat fel kell készíteni arra, hogy ennek a kulturális hagyománynak értői és később formálói legyenek.
- Elengedhetetlen, hogy ebben a képzési szakaszban a tanulók biztos szövegértésre tegyenek szert.
- Őrizték meg kíváncsiságukat, nyitottságukat, s váljanak olvasó emberekké. Olyan olvasó emberekké, akik a képzési szakasz végére már a művek elsődleges jelentése mögé látnak, azaz többféle olvasási és értelmezési stratégiával rendelkeznek, az általuk olvasott szövegeket képesek mérlegelve végiggondolni. Össze tudják kapcsolni a már meglévő ismereteiket az olvasott, hallott vagy a digitális szövegek tartalmával, képesek meglátni és kiemelni az összefüggéseket.
- Cél a gondolkodásra tanítás – a tanulók kíváncsiságának és alkotókedvének megtartásával.
- A tantárgy tanításának kiemelt célja a tanulók műveltségi szintjének folyamatos növelése, melynek révén korosztályuknak, érettségüknek megfelelő ismeretekkel rendelkeznek, s ezeket az ismereteket rendszerben látják, értelmezni tudják azokat.
- Kreativitásuk olyan szintű fejlesztése, hogy az általuk tanult műfajokban, szövegtípusokban – a magyar nyelv és helyesírás szabályait tudatosan alkalmazva – képesek legyenek rövid szövegeket alkotni. Fejlődjék szókincsük, kifejezőkészségük. Az egyéni képességeikhez mérten tagolt, rendezett, áttekinthető írásképpel, egyértelmű javításokkal alkossanak megfelelő tartalmú és szerkezetű, hagyományos és digitális fogalmazásokat. Fejlődjék digitális kompetenciájuk.
- Cél, hogy a diákok különböző kommunikációs helyzetekben, szóban és írásban is helyesen, szabatosan ki tudják fejezni önmagukat. Az anyanyelvi ismeretek

mindenekelőtt a nyelvhasználat tudatosítását és fejlesztését szolgálják, ide értve a tudatos szövegértési stratégiák kialakítását és a kommunikációs helyzethez illő megnyilatkozást, a toleráns nyelvhasználatot.

- Ismerjék a tananyag által előírt memoriterek, azokat értőn elő tudják adni.
- Elérendő cél az önfejlesztés igényének kialakítása a tanulóban. Az irodalmi művek sokfélesége biztosítja kíváncsiságuk felkeltését és megtartását, önmaguk megértésének lehetőségét.
- Kiemelt feladat a tanulók segítése a tanulás tanulásában.
- Könyv- és könyvtárhasználat fejlesztése
- A tömegkommunikációs eszközök tudatos használatára való nevelés a katolikus értékek védelmét szolgálva

A magyar nyelv és az irodalom tantárgy fejlesztési céljai jórészt összehangolhatók: az alaptantervben meghatározott hat fő fejlesztési területből (anyanyelvi kultúra, anyanyelvi ismeretek; irodalmi kultúra, irodalmi ismeretek szövegértés; szövegalkotás; olvasóvá nevelés; mérlegelő gondolkodás, véleményalkotás) négy mindkét tantárgy keretében fejleszhető.

A magyar nyelv és irodalom tanítása nemcsak műveltségátadást, kompetenciafejlesztést jelent, hanem érzelmi nevelést is. A diákok személyes boldogulásának, együttműködési képességeinek, társadalmi beilleszkedésének, kulturált viselkedésének érzelmi fejlődésük az alapja.

A tanulók irodalmi fogalomtárának folyamatos bővítésekor, figyelembe kell venni a korosztály általános kognitív, érzelmi, érdeklődési sajátosságait.

A magyar nyelv és irodalom más tantárgyakhoz, műveltségterületekhez is kötődik. A tantárgyi koncentráció kialakítása a tantárgyi struktúra egyik elve. Bizonyos irodalmi témakörök feldolgozásához ajánljuk a művek filmes vagy színházi adaptációjának beépítését az órai munkába vagy a házi feladatba.

Az órakeret minimum 80%-át a törzsanyagra kell fordítani. Az órakeret 20%-át a szaktanár választása alapján a tananyagok mélyebb, sokszínűbb tanítására, ismétlésre, gyakorlásra vagy a tanórán kívüli tudásszerzésre (múzeumlátogatás, színházi előadás megtekintése, előadó meghívása), kompetenciafejlesztésre, projektmunkák megalkotására lehet felhasználni. A választást segítő javaslatok a részletesen szabályozott kötelező törzsanyag mellett találhatóak.

A magyar nyelv és irodalom tantárgy kötelező törzsanyagában csak lezárt, biztosan értékelhető életművek szerepelnek. Ezen felül, a választható órakeret terhére a tanár szabadon beilleszthet kortárs alkotókat, műveket a tananyagba.

Ha a szaktanár úgy ítéli meg, hogy az órakeret 100%-át a törzsanyag tanítására kell fordítania, lemondhat a választás lehetőségéről.

A törzsanyag órai feldolgozása kötelező.

Az órakeret megoszlása a következőképpen alakul:

A Nat alapján álló törzsanyag és az azt kiegészítő tartalmak, választható, ajánlott témák, művek

I. A törzsanyag

A témakörökben megadott művek a Nat-ban megfogalmazott tanulási eredmények elérését biztosítják.

II. A törzsanyaghoz kapcsolódó, kiegészítő tartalmak

A törzsanyagon felüli ajánlott témák, művek elősegítik a pedagógus választását a helyi sajátosságoknak, az osztály érdeklődésének megfelelően.

A törzsanyagot jelentő témákra, művekre, tevékenységekre szánt órák nem vonhatók össze a szabadon választott témák, művek értelmezésére szánt órákkal. Az ajánlott, illetve választott témákra szánt órakeretet a pedagógus akkor használhatja fel, ha a törzsanyagot már feldolgozta a diákokkal.

A helyi tanterv tartalmazza a katolikus jellegből adódó célkitűzéseket. A magyar nyelv tantárgy tananyagának tükröznie és egyúttal szolgálnia, erősítenie kell iskolánk katolikus szellemiségét.

2. A HELYI TANTÁRGYI TANTERV ÁTTEKINTÉSE

Az óraszámok tanévenkénti óraszámokat jelentenek.

5.évfolyam: MAGYAR NYELV			
Témakör	Kerettantervi óraszám	Helyi többlet-óraszám (±)	Témakör összidőkerete
A kommunikáció alapjai	6	2	8
Helyesírás, nyelvhelyesség játékosan	8	3	11
Állandósult szókapcsolatok	5	1	6
A nyelvi szintek: a beszédhang, a fonéma, a szóelemek, a szavak, az összetett szavak	20	5	25
Hangalak és jelentés	6	4	10
Szövegértés és szövegalkotás a gyakorlatban	7	3	10
Könyv-és könyvtárhasználat, a kultúra helyszínei	2	0	2
Évfolyam összesen	54	18	72

6. évfolyam: MAGYAR NYELV			
Tematikai egység rövid címe	Kerettantervi óraszám	Helyi többlet-óraszám (±)	Témakör összidőkerete
Szövegértés és szövegalkotás a gyakorlatban	6	4	10
Szófajok a nagyobb nyelvi egységekben: a mondatokban és a szövegben. A szófajokhoz kapcsolódó helyesírási, nyelvhelyességi, szövegalkotási, szövegértési tudnivalók	46	12	58

Könyv-és könyvtárhasználat, a kultúra helyszínei	2	2	4
Évfolyam összesen	54	18	72

7. évfolyam: MAGYAR NYELV			
Tematikai egység rövid címe	Kerettantervi óraszám	Helyi többlet-óraszám (±)	Témakör összidőkerete
A kommunikáció, a digitális írásbeliség fejlesztése	5	4	9
Mondat a szövegben – az egyszerű mondat részei, az alá- és mellérendelő szó szerkezetek, a szóösszetételek	12	29	41
A magyar nyelv társadalmi és földrajzi változatai, ritkább szóalkotási módok – játékos feladatokkal	10	6	16
Könyvtárhasználat		2	2
Szövegértés és szövegalkotás		4	4
Évfolyam összesen	27	45	72

8. évfolyam: MAGYAR NYELV			
Tematikai egység rövid címe	Kerettantervi óraszám	Helyi többlet-óraszám (±)	Témakör összidőkerete
Szövegértés és szövegalkotás	3	3	6
A kommunikáció, a digitális írásbeliség fejlesztése		4	4
Készüljünk a felvételire!	10		10
Összetett mondat a szövegben	8	2	10
Nyelvtörténet, nyelvrokonság - játékosan	4		4
Könyvtárhasználat	2		2
Évfolyam összesen	27		36

3. TANTÁRGYI ISMERTETŐ: 5-6. ÉVFOLYAM

- Az 5–6. évfolyamon az anyanyelvi kultúra oktatásában alapvető cél és feladat az alsóbb évfolyamokon megalapozott szövegértés, szövegalkotás képességének továbbfejlesztése, újabb technikák, stratégiák megismerése és alkalmazása.
- Kiemelt cél a tanulók szövegalkotási képességének fejlesztése: tudjanak fogalmazni különböző kommunikációs helyzeteknek megfelelő szóhasználatú és jelentésű szövegtípusokban, gyakorolják a szövegalkotást. Folyamatosan fejlődjék íráskészségük, helyesírásuk.

- Fontos cél, hogy a tanítási szakasz két éve alatt megalapozó tudást szerezzenek anyanyelvükről, törekedjenek arra, hogy anyanyelvüket szóban és írásban színvonalasan, a szöveggörnyezetnek és korosztályuknak megfelelően használják. Továbbá fejlődjenek ki az igényük a pontos és szabatos nyelvhasználatra.
- A tudatos nyelvhasználat alapja az anyanyelv ismerete, a grammatikai ismeretek szöveggörnyezeti elsajátítása. Ezek birtokában lehetséges a nyelvhasználattal kapcsolatos gyakorlati képességek fejlesztése. A hagyományos grammatikaoktatást szövegbe ágyazottan, a szövegek értelmezésében, a szövegalkotásban érdemes elsajátítaniuk.
- Az 5-6. évfolyam nyelvtanoktatása elsősorban a helyesírás tudatosítására, a szövegértésre, a hagyományos és digitális kommunikáció-fejlesztésre összpontosít, illetve a nyelvi rendszer megismerésének kezdeti szakaszára (hangok, szavak, szóelemek). A nyelvi oktatás középpontjában a szövegértés és a szövegalkotás tanítása áll.
- A nyelvi rendszer megismerése és tudatosítása tovább folytatódik. Kitüntetett cél a magyar nyelv írásban és szóban történő helyes használatára való törekvés, továbbá a szövegértés és szövegalkotás gyakoroltatása.

4. TÉMAKÖRÖK, TÖRZSANYAGOK, HELYI TÖBBLET, ÓRAKERET, FEJLESZTENDŐ FELADATOK ÉS ISMERETEK, FOGALMAK ÉVFOLYAMONKÉNT

MAGYAR NYELV 5.

Témakör	I. A kommunikáció alapjai	Órakeret
Törzsanyag	A jelek világa A kommunikáció fogalma, tényezői A kommunikáció nem nyelvi jelei A kommunikációs kapcsolat A beszélgetés	6
Helyi többlet	<i>A katolikus iskolai élet sajátosságai, szabályok, szokásrendek, hagyományok, ezek feldolgozása.</i>	2
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		FOGALMAK
<ul style="list-style-type: none"> – A nyelvhasználati és a kommunikációs készség fejlesztése – A kommunikáció nem nyelvi jeleinek megismerése, alkalmazása és üzenetének felismerése a mindennapi beszédhelyzetekben – A nyelv zenei kifejezőeszközeinek megismerése, alkalmazása – A hallás utáni szövegértési készség fejlesztése – A szóbeli kifejezőkészség fejlesztése – Szerep- és drámajátékok gyakoroltatása – Aktív részvétel különböző kommunikációs helyzetekben – Az önálló véleményalkotás képességének fejlesztése – A jelek felismerése, elkülönítése, csoportosítása 		természetes jelek, mesterséges jelek, jelrendszerek, feladó, címzett, üzenet, kód, csatorna, beszédhelyzet, arcjáték, gesztusok, testhelyzet, külső megjelenés, térköz; hangsúly, hanglejtés, tempó, hangerő, szünet, csend; megszólítás, bemutatkozás, bemutatás, kérdés, kérés

<ul style="list-style-type: none"> – A kommunikáció tényezőinek megismerése – A kommunikáció nem nyelvi jeleinek felismerése, alkalmazása – A kommunikációs kapcsolat illemszabályainak tudatosítása, alkalmazása 	KAPCSOLÓDÁSI PONTOK
--	----------------------------

Témakör	II. Helyesírás, nyelvhelyesség játékosan	Órakeret
Törzsanyag	Hang és betű, az ábécé Betűrend, elválasztás Helyesírásunk alapelvei: a kiejtés elve Helyesírásunk alapelvei: a szóelemzés elve Helyesírásunk alapelvei: a hagyomány elve Helyesírásunk alapelvei: az egyszerűsítés elve	8
Helyi többlet	Helyesírási szótárak és helyesírási tanácsadó portálok használata. Összefoglalás; Számonkérés	3
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		FOGALMAK
<ul style="list-style-type: none"> – Az alapvető helyesírási szabályok megismerése (kiejtés elve, szóelemzés elve, hagyomány elve, egyszerűsítés elve) – A megismert helyesírási esetek felismerése írott szövegekben, és tudatos alkalmazása a szövegalkotásban 	hang és betű, ábécé, helyesírási alapelv (kiejtés elve, szóelemzés elve, hagyomány elve, egyszerűsítés elve) elválasztás, helyes kiejtés, nyelvi normáknak megfelelő mondatalkotás, határozóragok megfelelő használata	

Témakör	III. Állandósult szókapcsolatok	Órakeret
Törzsanyag	Szólások Szóláshasonlatok Közmondások Szállóigék Köznyelvi metaforák	5
Helyi többlet	A Bibliából származó közmondássá, szólássá, állandósult szókapcsolattá vált mondások.	1

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK	FOGALMAK
<ul style="list-style-type: none"> – A szókincsfejlesztése, a nyelvhelyességi szabályok alkalmazása – Az állandósult szókapcsolatok, szólások, közmondások értelmezése, szerkezetének, használati körének megfigyelése – A leggyakoribb mindennapi metaforák jelentésszerkezetének megfigyelése a beszélt és írott szövegekben – játékos gyakorlatokkal 	<p>állandósult szókapcsolat, szólás, szóláshasonlat, közmondás, szállóige, köznyelvi metaforák</p>

Témakör	IV. A nyelvi szintek: a beszédhang, a fonéma, a szóelemek, a szavak, az összetett szavak	Órakeret
Törzsanyag	<p>Hangképzés, fonéma</p> <p>A magánhangzók csoportosítása</p> <p>Magánhangzótörvények:</p> <p>Hangrend</p> <p>Illeszkedés</p> <p>Mássalhangzótörvények:</p> <p>Részleges hasonulások</p> <p>Írásban jelöletlen és jelölt teljes hasonulás</p> <p>Összeolvadás</p> <p>Rövidülés</p> <p>Kiesés</p> <p>A szavak szerkezete:</p> <p>Egyszerű és összetett szavak</p> <p>Szótő és toldalékok</p> <p>A képző, a jel, a rag</p>	20
Helyi többlet	A hangképzés biológiája – digitális anyagok – Beszédtechnika; Összefoglalás; Számonkérés	5
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK	FOGALMAK	
<ul style="list-style-type: none"> - A nyelv szerkezeti egységeinek és azok funkcióinak megismerése – A nyelvi elemzőképesség fejlesztése – A beszédhangok képzésének megismerése, csoportosításának alapjai – A szavak szerkezetének felismerése – A főbb szóelemek és funkciójuk (képző, jel, rag) felismerése, elkülönítése – A szavak jelentésbeli és pragmatikai szerepének megfigyelése a kommunikációban 	<p>beszédhang, fonéma, magánhangzó, mássalhangzó, hangkapcsolódási szabályszerűségek, szó, szóelem, egyszerű szó, összetett szó</p>	

<ul style="list-style-type: none"> – Az alapszófajok (ige, főnév, melléknév, számnév, névmás) felismerése – Nyelvi játékok, szójátékok, szóalkotás különféle módjainak megismerése, digitális programok használatával is 	
--	--

Témakör	V. Hangalak és jelentés	Órakeret
Törzsanyag	Egyjelentésű szavak Többjelentésű szavak Azonos alakú szavak Rokon értelmű szavak Ellentétes jelentésű és hasonló alakú szavak Hangutánzó, hangulatfestő szavak	6
Helyi többlet	Nyelvi humor; Összefoglalás; Számonkérés	4
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		FOGALMAK
<ul style="list-style-type: none"> – A hangalak és a jelentés kapcsolatának, illetve a jelentésmezőnek a felismerése – Az egyjelentésű, a többjelentésű, az azonos alakú, az ellentétes jelentésű szavak, a rokon értelmű szavak, a hasonló alakú szavak, a hangutánzó és a hangulatfestő szavak jelentése, felismerése – Gyakorlatszerzés a szavak jelentésviszonyainak sokféleségében 	egyjelentésű, többjelentésű, hasonló alakú, ellentétes jelentésű, hangutánzó, hangulatfestő szavak, jelentésmező	

Témakör	VI. Szövegértés és szövegalkotás a gyakorlatban	Órakeret
Törzsanyag	Felelet, szóbeli beszámoló, vázlat A leírás Az elbeszélés A párbeszéd A levél (hagyományos, elektronikus)	7
Helyi többlet	Az írás története, szerepe az emberiség fejlődésében. A szövegalkotás fázisai	3

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK	FOGALMAK
<ul style="list-style-type: none"> – Szöveghű, értő szövegolvasás gyakorlása – Különféle megjelenésű és típusú szövegek megértése és alkotása – Reflektálás a szöveg tartalmára – Olvasási stratégiák alkalmazása – A szóbeli és írásbeli szövegalkotási készség fejlesztése – A kreatív írás gyakorlása – Digitális és/vagy nyomtatott szótárak használata – Szövegtípusok I. (feleletterv, felelet, szóbeli beszámoló, vázlat) jellemzőinek felismerése, alkalmazása – Szövegtípusok II. (elbeszélés, leírás, jellemzés, könyvismertetés, hagyományos levél, elektronikus levél: e-mail) jellemzőinek felismerése, alkalmazása – Helyesírási és a szövegtípusoknak megfelelő alapvető szövegszerkesztési szabályok ismerete 	<p>elbeszélés, leírás, feleletterv, felelet, szóbeli beszámoló, vázlat, jellemzés, levél, elektronikus levél,</p>

Témakör	VII. Könyv- és könyvtárhasználat, a kultúra helyszínei	Órakeret 2
Törzsanyag	A hagyományos és digitális könyv- és könyvtárhasználat Sajtótermékek jellemző jegyei	2
Helyi többlet	-	0
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK	FOGALMAK	
<ul style="list-style-type: none"> – A könyvtárak típusaival és jellemzőivel való ismerkedés – Megadott szempontok alapján önálló gyűjtőmunka végzése a könyvtárban és digitális felületeken – Az információ-keresés, –gyűjtés alapvető technikáinak gyakorlása – Néhány sajtótermék szerkezetének, tartalmának áttekintése 	<p>könyvtár, katalógus, digitális adattárak, sajtó, folyóirat, rovat</p>	

A fejlesztés várt eredményei, a továbbhaladás feltételei (minimum szint)

Helyesírás:

- Írása legyen rendezett, olvasható.
- Megfelelő tempóban írjon diktálás esetén.
- Kevés hibával másoljon 8-10 soros szöveget vagy 10-15 nehéz szót.

Nyelvtani ismeretek:

- Tudja, mit jelent a kommunikáció szó, mik a tényezői.
- Ismerje a következőket: hangok felosztása, a magán- és a mássalhangzók felosztása
- Ismerje a mély és magas magánhangzókat.
- Tudja, mi a hangrend törvénye, és azt ismerje fel a szavakban, ill. maga is tudjon példákat gyűjteni.
- Tudja felsorolni a helyesírási alapelveket: a kiejtés, a hagyomány és a szóelemzés elvét.
- Ismerje az abc-t, a betűrendbe sorolás szabályait, ezt a gyakorlatban is tudja alkalmazni.
- Ismerje a szótagolás és elválasztás szabályait, ezt gyakorlatban is tudja alkalmazni.
- Tudjon egyjelentésű és rokon értelmű szavakat gyűjteni, ismerje fel az ellentétes jelentést a szavak között.

MAGYAR NYELV 6.

Témakör	I. Szövegértés és szövegalkotás a gyakorlatban	Órakeret
Törzsanyag	A plakát, a meghívó A jellemzés	6
Helyi többlet	Tömegkommunikációs eszközök tudatos használata a katolikus értékek védelmét szolgálva. Összefoglalás, számonkérés. Kreatív írás.	4
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		FOGALMAK
<ul style="list-style-type: none"> – Szöveghű, értő szövegolvasás gyakorlása – Különböző megjelenésű és típusú szövegek megértése és alkotása – Reflektálás a szöveg tartalmára – Olvasási stratégiák alkalmazása – A szóbeli és írásbeli szövegalkotási készség fejlesztése – A kreatív írás gyakorlása – Szövegtípusok III. (plakát, meghívó) jellemzőinek felismerése, alkalmazása – Helyesírási és a szövegtípusoknak megfelelő alapvető szövegszerkesztési szabályok ismerete 		plakát, meghívó, könyvismertető

Témakör	II. Szófajok a nagyobb nyelvi egységekben: a mondatokban és a szövegben. A szófajokhoz kapcsolódó helyesírási, nyelvhelyességi, szövegalkotási, szövegértési tudnivalók	Órakeret
Törzsanyag	Szóelemek, szófajok	46

	<p>Az ige fogalma</p> <p>Az igeidők</p> <p>Az igemódok</p> <p>Az ige ragozása</p> <p>A leggyakoribb igeképzők</p> <p>Az igék helyesírása</p> <p>A határozószó</p> <p>A főnév</p> <p>Személynevek és helyesírásuk</p> <p>A földrajzi nevek és helyesírásuk</p> <p>Az állatnevek, égitestek, márkanevek és helyesírásuk</p> <p>Az intézménynevek, címek, díjak és helyesírásuk</p> <p>A melléknév</p> <p>A melléknevek helyesírása</p> <p>A számnév</p> <p>A számnév helyesírása</p> <p>A névmások</p> <p>A személyes és birtokos névmás</p> <p>A kölcsönös és visszaható névmás</p> <p>A mutató és kérdő névmás</p> <p>A vonatkozó, határozatlan és általános névmás</p> <p>Az igeelvek:</p> <p>A főnévi igenév</p> <p>A melléknévi igenév</p> <p>A határozói igenév</p> <p>Viszonyzó, mondatszók</p>	
Helyi többlet	<p>Tulajdonnevek köznevesülése</p> <p>Köznevek tulajdonnévvé válása</p> <p>Történelmi ragadványnevek</p> <p>Bibliai nevek köznevesülése pl.: ádámcsutka, pálfordulás, mózeskosár, stb.)</p> <p>Gyakorlás, összefoglalás, számonkérés.</p>	12

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK	FOGALMAK
<ul style="list-style-type: none"> – Helyesírási készség fejlesztése – A szójelentés, a metaforikus jelentés, a több szófajúság megismerése – A szavak jelentésbeli szerepe és gyakorlati alkalmazása a szóbeli és írásbeli kommunikációban – A szófajok felismerése helyes leírása a mondatban és a szövegben: ige, főnév, számnév, határozószó, igenevek, névmások, viszonyszók, mondatszók – Az iskolai helyesírási segédeszközök: szótár, szabályzat és helyesírási portálok önálló használata – Különböző megjelenésű és típusú szövegek megértése és alkotása – Szóbeli és írásbeli fogalmazási készség fejlesztése – Reflektálás a szöveg tartalmára – A szöveghű és értő szövegolvasás gyakorlása – A hagyományos és a digitális íráshasználat fejlesztése – A kreatív írás gyakorlása – A helyesírási készség fejlesztése – A mérlegelő gondolkodás fejlesztése – A nyelv szerkezeti egységeinek és azok funkcióinak megismerése – A nyelvi elemzőkészség kialakítása 	<p>szó, szóelem, szófajok: ige, főnév, melléknév, számnév, határozószó, igenevek, névmások, viszonyszók, mondatszók</p>

Témakör	III. Könyv- és könyvtárhasználat, a kultúra helyszínei	Órakeret
Törzsanyag	A hagyományos és digitális könyv- és könyvtárhasználat Sajtótermékek jellemző jegyei	2
Helyi többlet	Katolikus emlékek szűkebb környezetünkben. Helytörténeti események, emlékek keresése, emléktúrák szervezése – az emlékhelyek meglátogatása	2
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK	FOGALMAK	
<ul style="list-style-type: none"> – Képzőművészeti gyűjtemények megismerése vezetéssel – Részvétel múzeumpedagógiai és könyvtárismereti foglalkozáson, és az azt előkészítő osztálytermi órán – Megadott szempontok alapján reflexió megfogalmazása a múzeumban, színházban, könyvtárban szerzett tapasztalatokról 	<p>múzeum, kiállítás, gyűjtemény, célcsoport, könyvismertetés</p>	

A fejlesztés várt eredményei, a továbbhaladás feltételei (minimum szint)

Helyesírás:

- Írása legyen rendezett jól olvasható.

- Megfelelő tempóban tudjon írni diktálás esetén.
- A legyen biztos a helyesírása a gyakorlott példákban.

Nyelvtani ismeretek:

- Ismerje fel a tanult szófajok közül az alábbiakat: ige, főnév, melléknév, számnév, névmások: személyes, birtokos, mutató, kérdő.
- Módosítósók közül igekötők.
- Viszonyzó: névelő, névutó, kötőszók.
- A szófajok helyesírására, helyes használatára vonatkozó szabályok alkalmazása.
- Helyesírási szabályzat használata.

5. TANTÁRGYI ISMERTETŐ: 7–8. ÉVFOLYAM

- A 7–8. évfolyamon tovább folytatódik az ismeretek bővítése, a kompetenciák fejlesztése (azaz megerősítése, finomítása, hatékonyságuk, változékonyságuk növelése), és az érzelmi nevelés.
- Ennek a tanítási-tanulási szakasznak a végére a tanulók biztos szövegértési készséggel rendelkeznek, szövegalkotási képességeiket folyamatosan bővíteni kell. Cél, hogy a 8. évfolyam végére a tanulók értőn alkalmazzák a nyelvi ismereteiket: értsék anyanyelvük szerkezetét, grammatikáját, össze tudják vetni anyanyelvük sajátosságait az általuk tanult idegen nyelv sajátosságaival. Ismerjék fel az adott kommunikációs helyzetet, ennek megfelelően az általuk tanult műfajokban, írásban és szóban helyesen és pontosan, a magyar nyelv szabályai szerint fejezzék ki magukat.
- Tudják alkalmazni a digitális szövegalkotás és -befogadás módjait. Képesek legyenek saját véleményüket logikusan kifejteni, érvelni, s tanulják meg a toleráns nyelvhasználatot. Ezek birtokában tudnak a tanulók egymással együttműködni, csapatban és párban dolgozni, így tudják megérteni egymás gondolatait, és saját gondolataikat a lehető legpontosabban elmondani, megértetni másokkal. Ez teremt lehetőséget a személyiségük fejlesztésére, érzelmi nevelésükre is.
- A 7–8. évfolyamon a tanulók a magyar nyelv rendszerének további szintjeit ismerik meg. A nyelvi oktatás középpontjában továbbra is a szövegértés és a szövegalkotás tanítása áll. A tanult nyelvi szintek nyelvtani ismereteit a diákok a szövegek értelmezésében, a szövegalkotásban és az idegen nyelv tanulásában betöltött szerepük szerint vizsgálják. Ennek a tananyagának a középpontjában az egyszerű és összetett mondatok, az állandósult szókapcsolatok állnak. A funkcionális nyelvhasználati ismeretek mellett a tanulók elhelyezik a magyar nyelvet a világ nyelvei között, tájékozódnak a magyar nyelv történetének főbb állomásairól, közben többféle szövegépítő eljárással, kommunikációs technikával találkoznak.
- A nyelvoktatásban fontos szerepet kap az egyéni fejlesztés. A tanulás tanítása (elemző olvasás, kulcsszavak, lényegkiemelés, vázlatírás, gondolati váz elkészítése, szövegalkotás) a magyar nyelv tanításának is lehetősége és feladata.

- A 8. osztályosokat a tanterv a középiskolai felkészülésben és a pályaválasztásban az eddig tanultak rendszerező ismétlésével segíti.
- Az órakeret minimum 80%-át a törzsanyagra kell fordítani. Az órakeret 20%-át a szaktanár választása alapján a tananyagok mélyebb, sokszínűbb tanítására, ismétlésre, gyakorlásra vagy a tanórán kívüli tudásszerzésre (múzeumlátogatás, színházi előadás megtekintése, előadó meghívása), kompetenciafejlesztésre, projektmunkák megalkotására lehet felhasználni. A választást segítő javaslatok a részletesen szabályozott kötelező törzsanyag mellett találhatóak.
- Ha a szaktanár úgy ítéli meg, hogy az órakeret 100 %-át a törzsanyag tanítására kell fordítania, lemondhat a választás lehetőségéről.
- A Nat alapján álló törzsanyag és az azt kiegészítő tartalmak, választható, ajánlott témák, művek
A törzsanyag
 - A témakörökben megadott művek a Nat-ban megfogalmazott tanulási eredmények elérését biztosítják.
 A törzsanyaghoz kapcsolódó, kiegészítő tartalmak
 - A törzsanyagon felüli ajánlott témák, művek elősegítik a pedagógus választását a helyi sajátosságoknak, az osztály érdeklődésének megfelelően.
- A törzsanyagot jelentő témákra, művekre, tevékenységekre szánt órák nem vonhatók össze a szabadon választott témák, művek értelmezésére szánt órákkal. Az ajánlott, illetve választott témákra szánt órakeretet a pedagógus akkor használhatja fel, ha a törzsanyagot már feldolgozta a diákokkal.

6. TÉMAKÖRÖK, TÖRZSANYAGOK, HELYI TÖBBLET, ÓRAKERET, FEJLESZTENDŐ FELADATOK ÉS ISMERETEK, FOGALMAK ÉVFOLYAMONKÉNT

MAGYAR NYELV 7.

Témakör	I. A kommunikáció, a digitális írásbeliség fejlesztése	Órakeret
Törzsanyag	Kommunikáció szóban és írásban Alkalmi beszéd, ünnepi beszéd, köszöntő Hozzászólás, felszólalás, kiselőadás Vita és érvelés Kommunikációs zavar A tömegkommunikáció szerepe, feladatai, tájékoztató és véleményközlő műfajai Reklám, hirdetés, apróhirdetés	5

Helyi többlet	<p>A választékos, tisztelettudó szóhasználat igényének folyamatos alakítása. A mai ember beszédhelyzetei. A beszéd és a hallgatás aránya. A befogadó hallgatás. A jellemek megnyilvánulásai a beszédszituációkban. Egymás gondolatainak meghallgatása, saját véleménnyel való kiegészítése, esetleg vitára bocsátása. A vita személyiségfejlesztő módszereinek elsajátíttatása. Ellentmondásos élethelyzetek, erkölcsi konfliktusok, erkölcsi értékek feltárása, megbeszélése, megvitatása. A másokról alkotott vélemény megfogalmazásának módjai. Az építő, a bántó bírálat.</p> <p>Rövid alkalmi, ünnepi beszéd szövegének megfogalmazása, elemzése. Összefoglalás, számonkérés.</p>	4
----------------------	--	----------

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK	FOGALMAK
<ul style="list-style-type: none"> – A problémamegoldó gondolkodás fejlesztése – A nyelvhasználati és a kommunikációs készség fejlesztése – A kommunikáció nem nyelvi jeleinek alkalmazása mindennapi helyzetekben – A kommunikációs zavar felismerése, néhány megismert korrekciós lehetőség alkalmazása – A szövegértési készség fejlesztése – A szóbeli kifejezőkészség fejlesztése – Szerep- és drámajátékok gyakoroltatása – Aktív részvétel különböző kommunikációs helyzetekben – A közéleti megnyilatkozás alapjainak elsajátítása – Az önálló véleményalkotás készségének fejlesztése – Az önálló tanulási és ismeretszerzési képesség fejlesztése hagyományos és digitális források, eszközök használatával – A tömeg- és digitális kommunikáció jellemzőinek megismerése – A kommunikációs zavar felismerése, javítása – Vita- és érvelési kultúra elsajátítása – A közéleti beszédformák (felszólalás, hozzászólás, alkalmi beszéd) felismerése és alkalmazása 	<p>tömegkommunikáció, kommunikációs zavar, vélemény, vita, érv, cáfolat, hozzászólás, felszólalás, alkalmi beszéd</p>

Témakör	II. Mondat a szövegben – az egyszerű mondat részei, az alá- és mellérendelő szószerkezetek, a szóösszetételek	Órakeret
Törzsanyag	<p>A mondat a szövegben, a mondatok csoportosítása</p> <p>Az állítmány</p> <p>Az alany</p>	12

	<p>A tárgy</p> <p>Határozók</p> <p>Hely-, idő-, állapot- és módhatározó</p> <p>Eszköz-, társ-, részes-, ok-, cél-és állandó határozó</p> <p>A jelzők</p> <p>Minőség-, mennyiség-, birtokos és értelmező jelző</p> <p>A mellé- és alárendelő szószerkezet</p> <p>Az egyszerű mondat szerkezete</p> <p>Az egyszerű mondat helyesírása</p> <p>Szóképzés</p> <p>Alárendelő szóösszetételek</p> <p>Mellérendelő szóösszetételek</p>	
Helyi többlet	<p>Egyszerű mondatok elemzése. Szerkezeti ábrák. Az egyszerű mondat elemzési algoritmusának begyakorlása. A mondatrészek és stilisztikai szerepük: nominális és verbális stílus. Vonzatok és mondat szerkezetek. A törzsanyag elmélyítése, gyakorlás, rendszerezés, ismétlés, összefoglalás, számonkérés.</p>	29
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		FOGALMAK
<ul style="list-style-type: none"> – A nyelv szerkezeti egységeinek és azok funkcióinak megismerése – A nyelvi elemzőkészség fejlesztése – A nyelv változásainak megfigyelése – A helyesírási készség fejlesztése – A mondatfajták azonosítása a közlési szándék szerint a beszélt és az írott nyelvben – Egyszerű mondat típusainak felismerése, elemzése – Az egyszerű mondat központosítása – Az összetett szavak helyesírásának alapvető szabályai – A mellérendelő és az alárendelő szószerkezet fajtáinak megismerése, elemzése – A mondatrészek megtanulása (alany, állítmány, tárgy, határozók [időhatározó, helyhatározó, részeshatározó, mód- és állapothatározó, ok-és célhatározó, eszköz- és társhatározó, állandó határozó]), jelző [minőségjelző, birtokos jelző, mennyiségjelző, értelmező] – A szórend és a mondatjelentés kapcsolatának vizsgálata – A szó elsődleges jelentésének, illetve a metaforikus jelentésnek elkülönítése, tudatos alkalmazása – A főbb szóalkotási módok (szóösszetétel, szóképzés) ismerete 		<p>egyszerű szó, összetett szó, mondatrészek, szószerkezetek (alárendelő: alanyos, tárgyias, határozós, jelzős; mellérendelő: kapcsolatos, ellentétes, választó, magyarázó, következtető); szóösszetétel, szóképzés, szórend</p>

<ul style="list-style-type: none"> – Az összetett szavak alapvető helyesírási szabályainak elsajátítása – Digitális és papíralapú iskolai helyesírási segédeszközök: szótárak és szabályzatok és helyesírási portálok önálló használata 	
---	--

Témakör	III. A magyar nyelv társadalmi és földrajzi változatai, ritkább szóalkotási módok – játékos feladatokkal	Órakeret
Törzsanyag	A köznyelv és csoportnyelvek Nyelvjárások Ritkább szóalkotási módok Mozaikszók, ikerszók és szórövidülések	10
Helyi többlet	<i>Aktív és passzív szókincs fejlesztése. Nyelvváltozatok: A regionális irodalmi nyelv jelenléte Tamási Áron: Vadon nőtt gyöngyvirág c. művében Nyelvjárási elemek Móricz Zsigmond: Árvácska c. regényében Összefoglalás, számonkérés. A tanult anyagok mélyítése, gyakorlása, ismétlések, számonkérés</i>	6
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		FOGALMAK
<ul style="list-style-type: none"> – Az anyanyelv állandóságának és változásának tudatosítása – A nyelv főbb változatainak megismertetése (köznyelv, irodalmi nyelv, csoportnyelvek) – A nyelvek megjelenési formáinak ismerete – A tanuló környezetében előforduló nyelvjárás néhány jellegzetességének megfigyelése – A nyelvi tolerancia kialakítása, fejlesztése – A tanuló környezetében előforduló nyelvváltozatok azonosítása – Anyanyelv, idegen nyelv, nemzetiségi nyelv összevetése 		irodalmi nyelv, köznyelv, nyelvjárás, csoportnyelv, ifjúsági nyelv, jelnyelv

Témakör	I. Könyv- és könyvtárhasználat, a kultúra helyszínei	Órakeret
Törzsanyag		0
Helyi többlet	<i>Egyházi emlékek szűkebb környezetünkben. Helytörténeti események, emlékek keresése, emléktúrák szervezése – az emlékhelyek meglátogatása.</i>	2

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK	FOGALMAK
Egyházi emlékek szűkebb környezetünkben. Helytörténeti események, emlékek keresése, emléktúrák szervezése – az emlékhelyek meglátogatása.	helytörténeti emlékhely

Témakör	I. Szövegértés és szövegalkotás	Órakeret
Törzsanyag		0
Helyi többlet	Az eddig tanult tartalmak szereplőinek, alakjainak személyisége – írásbeli szövegalkotás. A jó és rossz, az igaz és hamis megkülönböztetésével, a valódi értékek felismerése és megbecsülése. A hit elfogadásához szükséges élmények, tapasztalatok megszerzése, amely megmutatja, hogy a világ megismeréséhez saját kultúránkon át vezet az út. Úti napló, úti jegyzetek, elbeszélés, leírás, jellemzés, levél készítése.	4
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK	FOGALMAK	
Az eddig tanult tartalmak szereplőinek, alakjainak személyisége – írásbeli szövegalkotás. A jó és rossz, az igaz és hamis megkülönböztetésével, a valódi értékek felismerése és megbecsülése. A hit elfogadásához szükséges élmények, tapasztalatok megszerzése, amely megmutatja, hogy a világ megismeréséhez saját kultúránkon át vezet az út. Úti napló, úti jegyzetek, elbeszélés, leírás, jellemzés, levél készítése. Összefoglalás, számonkérés.	úti napló, úti jegyzetek	

A fejlesztés várt eredményei, a továbbhaladás feltételei (minimum szint)

Helyesírás:

- Írása legyen olvasható és rendezett. Diktálás után írt szövegben legyen képes a hibáit javítani. Az alapvető és gyakran használt tulajdonneveket (saját adatai) írja hibátlanul.

Nyelvtani ismeretek:

- Rendelkezzen a tanuló a 6. osztályban tanult nyelvtani ismeretekkel, **biztonságosan** ismerje fel a következő szófajokat: főnév, melléknév, számnév, névmás, igék, névelő, névutó. Ismerje a névszók fogalmát.
- Tudja elmondani az állítmány fajtáit, az alany és az állítmány kérdéseit.
- Ismerje fel az alanyt, az igei és a névszói állítmányt.
- Tudja elmondani a tárgyas szószerkezet kérdését, ismerje jelölési módját.
- Tudja felsorolni a határozók fajtáit, azok kérdéseit. (hely, idő, mód)
- Tudja felsorolni a jelzők fajtáit, azok kérdéseit.
- Ismerje fel a következő jelzőket: minőség, mennyiség.

MAGYAR NYELV 8.

Témakör	I. Szövegértés és szövegalkotás	Órakeret
Törzsanyag	A szöveg megszerkesztettsége, szerkezeti egységei Szövegtípusok és műfaji, retorikai, stilisztikai jellemzői Az érv és a cáfolat	3
Helyi többlet	<i>Egymás gondolatainak, véleményének tiszteletben tartása. Érvtípusok: Egyenes érvelés, inverz érvelés. Összefoglalás, számonkérés.</i>	3
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		FOGALMAK
<ul style="list-style-type: none"> – Különbféle megjelenésű és típusú szövegek megértése és alkotása – A szövegtípusok műfaji, retorikai és stilisztikai jellemzőinek megismerése, áttekintése 		elbeszélés, leírás, jellemzés, érvelés, cáfolat

Témakör	I. A kommunikáció, a digitális írásbeliség fejlesztése	Órakeret
Törzsanyag		0
Helyi többlet	<i>A tömegkommunikáció és a sajtó műfajainak megismerése. Kritikus szemléletmód kialakítása és fejlesztése a katolikus értékek védelmét szolgálva. A reklám médiumai, műfajai, hatásai. Hír, interjú, riport, tudósítás készítése iskolai, egyházi esemény kapcsán. <i>A sajtó leggyakoribb műfajai: hír, tudósítás, interjú</i> Gyakorlás, témazáró írása.</i>	4
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		FOGALMAK
<i>A tömegkommunikáció és a sajtó műfajainak megismerése. Kritikus szemléletmód kialakítása és fejlesztése a katolikus értékek védelmét szolgálva. A reklám médiumai, műfajai, hatásai. Hír, interjú, riport, tudósítás készítése iskolai, egyházi esemény kapcsán. <i>A sajtó leggyakoribb műfajai: hír, tudósítás, interjú.</i></i>		interjú, riport, tudósítás, reklám

Témakör	II. Készüljünk a felvételire!	Órakeret
Törzsanyag	Az eddig tanult ismeretek. Előző évek felvételi feladatlapjainak megoldása; rendszerezés, ismétlés, összefoglalás, számonkérés	10
Helyi többlet	-	

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK	FOGALMAK
<ul style="list-style-type: none"> – A tanult hangtani, alaktani ismeretek megfigyeltetése és felismerése a szavakban – A szófajok és mondatfajták megfigyeltetése és felismerése a szövegben – A szókincs fejlesztése – Az állandósult szókapcsolatok, a szólások, a közmondások, a szállóigék értelmezése – A szóbeli és írásbeli fogalmazási készség fejlesztése – Az olvasmány-feldolgozási stratégiák gyakoroltatása – Reflektálás a szöveg tartalmára – A szöveghű, értő szövegolvasás gyakoroltatása – A hagyományos és a digitális írás fejlesztése – Kreatív írásgyakorlatok alkalmazása – A helyesírási készség fejlesztése – A mérlegelő gondolkodás fejlesztése – A megtanult szövegtípusok jellemzőinek felismerése és alkalmazása – Helyesírási, nyelvhelyességi szabályoknak és a szövegtípusoknak megfelelő hagyományos és digitális szövegszerkesztési szabályok átisméltése 	Az eddig tanult fogalmak átisméltése

Témakör	III. Összetett mondat a szövegben	Órakeret
Törzsanyag	A mellérendelő összetett mondat Az alárendelő összetett mondatok A sajátos jelentés tartalmú mellékmondat Az összetett mondat helyesírása Az idézés	8
Helyi többlet	A többszörösen összetett mondatok. Az idézés fajtái Gyakorlás, összefoglalás, számonkérés.	2
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK	FOGALMAK	
<ul style="list-style-type: none"> – A mondatfajták felismerése a közlési szándék és szerkezet szerint – Az összetett mondatok típusainak megismerése – Alárendelő és mellérendelő összetett mondatok elkülönítése – A központosítás megtanulása az összetett mondatban – Az idézés szabályainak elsajátítása – A többszörösen összetett mondatok. – Az idézés fajtái 	összetett mondat, alárendelés, mellérendelés, logikai viszonyok; idézet, idézés	

Témakör	IV. Nyelvtörténet, nyelvrokonság - játékosan	Órakeret
Törzsanyag	A nyelvek osztályozása nyelvtípusok szerint Nyelvünk eredete, rokonsága Nyelvtörténet, nyelvemlékek Nyelvújítás	4
Helyi többlet	-	
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		FOGALMAK
<ul style="list-style-type: none"> - a nyelv állandóságának és változásának megfigyelése különböző korok szövegeiben - a szókincs változása, régi kifejezések, jövevényszavak gyűjtése irodalmi és beszélt nyelvi szövegekből - a nyelvújítás és a nyelvújítók néhány szóalkotási módjának megismerése - a magyar nyelv eredete, a nyelvrokonság hipotéziseinek megismerése 		rovásírás, nyelvemlék, nyelvújítás, nyelvcsalád, nyelvrokonság, jövevényszó

Témakör	V. Könyv- és könyvtárhasználat, a kultúra helyszínei	Órakeret
Törzsanyag	Múzeumi látogatás, állandó és időszakos kiállítások megtekintése, múzeumpedagógiai foglalkozás	2
Helyi többlet	-	
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		FOGALMAK
<ul style="list-style-type: none"> - A szövegek sajátosságainak megfigyeltetése, főbb fajtáinak tudatosítása: lineáris és nem lineáris, hagyományos és digitális szövegek - Digitális és/vagy nyomtatott szótárak használata - A szövegek sajátosságainak megfigyeltetése, főbb fajtáinak tudatosítása: lineáris és nem lineáris, hagyományos és digitális szövegek - Digitális és/vagy nyomtatott szótárak használata 		szöveg, hagyományos szöveg, digitális szöveg, lineáris szöveg, nem lineáris szöveg

A fejlesztés várt eredményei, a továbbhaladás feltételei (minimum szint)

Helyesírás:

- Írása legyen rendezett, jól olvasható. Megfelelő tempóban tudjon írni hallás után 10-15 mondatot. Diktálás utáni szövegben legyen képes a hibáit javítani. Az alapvető és gyakran használt tulajdonneveket írja hibátlanul. Kis hibával alkalmazza a mondatvégi és mondatközi írásjeleket.

Nyelvtani ismeretek:

- Rendelkezzen a tanuló az előző években szerzett nyelvtani ismeretekkel minimális szinten.
- Ismerje fel a mondatokat a beszélő szándéka szerint, az írásjeleket helyesen alkalmazza a mondatok végén.
- Tudja megkülönböztetni az egyszerű és az összetett mondatokat.
- Tudja elmondani az alárendelő összetett mondatok ismérveit, fajtáit, egyszerűbb összetett mondatot tudjon ábrázolni.
- Ismerje a mellérendelő összetett mondatok fajtáit, jeleit, néhány kötőszót, és tudjon elemezni egyszerűbb mellérendelő összetett mondatot.
- **Ismerje fel a tanult szövegtípusokat (elbeszélés, leírás, jellemzés).**
- Ismerje az iskolai könyvtárat, tudjon benne eligazodni.
- Rendelkezzen minimális nyelvtörténeti ismerettel: tudja felsorolni nyelvrokonainkat, tudja jellemezni a magyar nyelv természetét (tk. szövegei alapján).
- Legyen fogalma a nyelvjárásokról, a nyelvváltozatokról.

7. JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK ÉS MUNKAFORMÁK AZ 5–8. ÉVFOLYAMON

A pedagógia tudománya nagyon sok és sokféle tanulási és oktatási stratégiát ismer. Az oktatás meghatározó eleme azonban maga a tanár (McKenzie-jelentés, 2007.) A tanár személyisége, szerepéről szóló tudása és ars poeticája, szakmai-módszertani felkészültsége, az általa tanított gyerekek adottságai, érdeklődésük, felkészültségük, az iskola szakmai-pedagógiai elvárásrendszere határozza meg, hogy a tanár egy osztályban milyen tanulásszervezési módokat, oktatási módszereket, munkaformákat választ.

A tanár tanít: ismereteket ad át, ezáltal hagyományt örökít, értékeket közvetít. A tanár irányít: tanulási folyamatokat, differenciálást, tehetséggondozást. A diákokkal, illetve az irodalmi művekkel való folyamatos párbeszéd révén irányítja tanítványai iskolai érzelmi nevelését. A tanár nevel és fejleszt: kompetenciákat, személyiséget. A tanár segít: segíti a diákokat a kognitív struktúrák kialakításában, az olvasási stratégiák elsajátításában, az önálló értelmezések létrehozásában. Segíti tanítványait az egyéni, illetve a csapatban végzett, együttműködésen alapuló munkavégzés képességének kialakításában. Segíti a diákokat abban, hogy felismerjék az irodalom örökérvényű alkotásainak folyamatosan változó jelentését, a jelentések megalkotásában a hagyomány és a befogadó szerepét.

Tanítási-tanulási stratégiák

Ez az összetett tanárszerep indokolja, hogy ne egy kitüntetett stratégia uralja a magyar nyelv és irodalom tanítását. A tanár a tananyag típusához, illetve az általa tanított diákközösséghez, iskolája programjához és technikai felszereltségéhez igazítva választhat több oktatási stratégia közül. A hagyományos, tanárközpontú oktatási, tanulási stratégiákat javasolt bizonyos

tananyagrészekre szorítani: korszakok, korstílusok, filozófiai irányzatok stb. A tananyagok feldolgozásában döntően a tanulóközpontú, kooperatív munkaformák alkalmazása javasolt. Fontos, hogy a tanórák változatosak, s ezáltal is motiválók legyenek.

A képzés 2. szakaszának 1–2. évében (5–6. évfolyam) döntően a gamifikáció és a kooperatív tanulási-tanítási technikák alkalmazása javasolt. A tematikus-motivikus tananyagszervezés lehetővé teszi, hogy a tanár-diák párbeszéd mellett kitüntetett szerepet kapjon a tanulócsoporthoz tartozó tagjai között létrejövő párbeszéd, a csoportban kibontakozó kreatív alkotómunka, az önálló munkavégzés, tanulás kialakítása.

A képzés 2. szakaszának 3–4. (7–8. évfolyam) évében a játékosítás és a kooperatív tanulási-tanítási módszerek mellett az önálló tanulási módszerek kialakítása javasolt (önálló kutatómunka, beszámoló készítése, előadása, önálló jegyzetelés tanítása, tanulási módszerek tanítása).

Tanulásszervezési módok

Javasolt tanulásszervezési módok: a gamifikáció, a hagyományos játékok adaptálása, illetve a digitális játékok felhasználása, létrehozása a tananyag feldolgozásában. A reflektív és interaktív módszerek alkalmazása (szakaszos olvasás, kooperatív csoportmunkák, projekt munkák, drámajátékok, újságszerkesztés, stb.) a gyerekek motiváltságát növeli. A tanárközpontú és a diákközpontú, az „analóg” (egy munkafolyamat uralja az órát) és a digitális módszereknek (IKT-alapú, párhuzamos munkafolyamatok) összekapcsolása egy órán belül is lehetséges. A frontális tanításnak is van létjogosultsága, ha az nem uralja az egész tanítási folyamatot.

Fontos szerepe van az osztályterem kívüli tanulásnak (színház- és múzeumlátogatás, könyvheti események, stb.), egyes tanulási-tanítási munkaszakaszban a jelenség alapú oktatásnak, azaz a különböző tanulási területek összekapcsolásának.

Oktatási módszerek

Az oktatási módszerek közül javasoltak: az előadás, a magyarázat, az elbeszélés, a játékosítás, a szerepjátékok, házi feladatok. Az irodalmi művek és a filmek összekapcsolása, az irodalmi alkotások és filmes adaptációk összevetése, jelenetek dramatikus ábrázolása. Meseírás, jelképek értelmezése fűrtábrával. Digitális projektek; gondolattérképek; hagyományosan vagy digitális applikációkkal megrajzolt szereplők, szereplőkapcsolatok; előadások, stb. Irányított szempontok alapján szövegértési és szövegalkotási gyakorlatok. Digitális és hagyományos szótárak, szakirodalmi művek használata (Szimbólumtár, Szinonima szótár, A magyar nyelv értelmező szótára, stb.).

Munkaformák

A munkaformák közül a frontális osztálymunka használata mellett elsősorban a páros munka, a csoportmunka, az egyénre szabott (individualizált) munkaforma és a differenciált tananyagfeldolgozás javasolt.